

ΠολΠρωτΑθ 711/2007

Κατάλογος προμηθειών τράπεζας. Στεγαστικά δάνεια. Γενικοί Όροι Συναλλαγών (ΓΟΣ). Καταχρηστικότητα. Ενώσεις Καταναλωτών. Συλλογική Αγωγή. Είναι καταχρηστικός ο όρος που κατά την κίνηση λογαριασμού ταμειυτηρίου ή τρεχούμενου που αφορά ανάληψη ή κατάθεση μετρητών ή κατάθεση επιταγής στα ταμεία της τράπεζας, χρεώνει τον καταναλωτή με ποσό το οποίο προβλέπεται σε σχετικό κατάλογο προμηθειών. Είναι καταχρηστικός ο όρος χρέωσης προμήθειας κατάθεσης μετρητών υπέρ τρίτων με καταχώρηση ειδικών οδηγιών. Είναι καταχρηστικός ο όρος δανειακών συμβάσεων με τον οποίο προβλέπεται η κατάθεση του προϊόντος του δανείου σε δεσμευμένο λογαριασμό του οφειλέτη στην τράπεζα και η σταδιακή αποδέσμευση αυτού με την ταυτόχρονη όμως καταβολή τόκου εκ μέρους του οφειλέτη-καταναλωτή για το σύνολο του ποσού του δανείου και όχι για το μέρος αυτού το οποίο βρίσκεται στη διάθεσή του.

(...)

Με το Ν. 2251/1994 διαγράφεται ένα ευρύ θεσμικό πλαίσιο προστασίας των καταναλωτών. Μεταξύ των άλλων ρυθμιζομένων περιπτώσεων του ανωτέρω νόμου, το άρθρο 2 έχει ως αντικείμενο τους γενικούς όρους συναλλαγών [ΓΟΣ] με την ενδεικτική απαρίθμηση των καταχρηστικών γενικών όρων. Ως γενικοί όροι συναλλαγών ορίζονται οι μονομερώς προδιατυπωμένοι συμβατικοί όροι, με προορισμό την ομοιόμορφη πολλαπλή χρήση, τους οποίους ο ένας συμβαλλόμενος επιβάλλει κατά την κατάρτιση της σύμβασης στον άλλον, χωρίς ατομική διαπραγμάτευση. Όπως αναφέρεται ρητά στο νόμο (άρθρο 2 παρ. 1) οι γενικοί όροι συναλλαγών είναι εκείνοι «που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων, για απροσδιόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων». Χαρακτηριστικά των ΓΟΣ, υπό την έννοια του νόμου, αποτελούν: 1) ο συμβατικός χαρακτήρας τους, πρόκειται δηλαδή για όρους που προορίζονται να καταστούν περιεχόμενο μιας συμβατικής ρύθμισης και μάλιστα ως τέτοιοι όροι καθορίζουν κατά κανόνα επουσιώδη συμπληρωματικά στοιχεία της σύμβασης, είτε κατ' απόκλιση διατάξεων ενδοτικού δικαίου, είτε ως πρόσθετοι όροι για θέματα μη καλυπτόμενα από διατάξεις ενδοτικού δικαίου. Εξαιρετικώς μόνο μπορούν με ΓΟΣ να ρυθμίζονται και ουσιώδη στοιχεία της

σύμβασης, 2) οι ΓΟΣ περαιτέρω είναι όροι μονομερώς εκ των προτέρων διατυπωμένοι και δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης κατά τη σύναψη της σύμβασης, 3) οι ΓΟΣ ως προδιατυπωμένοι όροι προορίζονται να αποτελούν τυπικό και ομοιόμορφο περιεχόμενο ενός «απροσδιορίστου» αριθμού συμβάσεων. Οι ΓΟΣ, δηλαδή, λειτουργικά είναι ένα μόρφωμα της τυποποιημένης μαζικής συναλλαγής. Τυπικό και ομοιόμορφο περιεχόμενο σημαίνει περιεχόμενο όμοιο κατά τα βασικά τυπικά του στοιχεία. Οι ΓΟΣ πρέπει να προορίζονται να αποτελέσουν (τυπικό και ομοιόμορφο) περιεχόμενο «απροσδιορίστου» αριθμού συμβάσεων. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει πρόθεση (και μάλιστα από την πλευρά του συντάκτη των όρων) πολλαπλής χρήσης των όρων σε «απροσδιόριστο» αριθμό συμβάσεων, 4) οι ΓΟΣ τίθενται από τον ένα συμβαλλόμενο (χρήστη) στον άλλον (πελάτη) κατά την κατάρτιση της σύμβασης. Ως χρήστης νοείται εδώ «ο προμηθευτής» και ως πελάτης «ο καταναλωτής». Προμηθευτής είναι σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 1 παρ. 4 εδ. β΄ του Ν. 2251/1994 «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά την άσκηση της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας, προμηθεύει προϊόντα ή παρέχει υπηρεσίες στον καταναλωτή». Ενώ κατά το άρθρο 1 παρ. 4 εδ. α΄ του άνω νόμου «καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά, το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους». Ο χαρακτήρας αυτός των ΓΟΣ έχει ως συνέπεια, στο βαθμό που με αυτούς τροποποιείται το υφιστάμενο ενδοτικό δίκαιο, να μεταθέτουν στον καταναλωτή συμβατικούς κινδύνους και βάρη που κανονικά βάση του ενδοτικού δικαίου, θα έπρεπε να φέρει ο προμηθευτής, αλλά και εκεί που ενδοτικό δίκαιο δεν υπάρχει, οι συμβατικοί κίνδυνοι κατανέμονται μέσω αυτών [ΓΟΣ] κατά κανόνα έτσι ώστε να ευνοούνται μονομερώς τα συμφέροντα του προμηθευτή και να παραμελούνται τα δικαιολογημένα συμφέροντα του αντισυμβαλλομένου του καταναλωτή. Με αυτή την έννοια λείπουν σε αυτές τις περιπτώσεις των ΓΟΣ τα τυπικά εχέγγυα «ορθότητας» που παρέχει η ατομική σύμβαση, ότι δηλαδή αυτό που ελεύθερα συμφωνήθηκε ανταποκρίνεται καταρχήν στα συμφέροντα και των δύο μερών διότι αυτή είναι και η νομοθετική αφετηρία η συμβατική ελευθερία εγγυάται τη συμβατική δικαιοσύνη. Ο καταναλωτής είναι κατά κανόνα σε μειονεκτική θέση. Συνήθως αποδέχεται χωρίς αντίρρηση τους ΓΟΣ που θέτει ο προμηθευτής, άλλοτε διότι λόγω οικονομικής υπεροχής του προμηθευτή είναι ή αισθάνεται αδύναμος να προκαλέσει αλλαγές στους όρους (οικονομική κατωτερότητα), άλλοτε διότι δεν διαθέτει τις αναγκαίες

συναλλακτικές και νομικές γνώσεις για την κατανόηση των όρων (διανοητική κατωτερότητα). Περαιτέρω, σύμφωνα με τον Ν. 2251/1994 διακρίνονται τρεις μορφές δικαστικού ελέγχου των ΓΟΣ: 1) Ο έλεγχος της ένταξης των ΓΟΣ στη σύμβαση. Η ένταξη των ΓΟΣ στη σύμβαση γίνεται με ιδιαίτερη συμφωνία, τη συμφωνία ένταξης. Κατ' άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 2251/1994, «οι γενικοί όροι συναλλαγών δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή αν κατά την κατάρτιση της σύμβασης τους αγνοούσε ανυπαιτίως και ο προμηθευτής δεν του υπέδειξε την ύπαρξή τους ή του στέρησε τη δυνατότητα να λάβει πραγματική γνώση του περιεχομένου τους.» Επομένως, κατά την έννοια του νόμου, ο προμηθευτής οφείλει να προβεί σε ρητή επισήμανση προς τον καταναλωτή κατά τη σύναψη της σύμβασης ότι η σύμβαση πρέπει να καταρτιστεί κατά τους προτεινόμενους όρους. Ρητή επισήμανση σημαίνει ρητή παραπομπή. Η παρ. 3 του άρθρου 2 αναφέρει: «Έντυποι γενικοί όροι συναλλαγών εκτυπώνονται ευανάγνωστα σε εμφανές μέρος του εγγράφου της σύμβασης». Τούτο σημαίνει ότι ο προμηθευτής πρέπει να εξασφαλίσει στον καταναλωτή τη δυνατότητα να αποκτήσει γνώση του περιεχομένου των όρων κατά τρόπο αξιόπιστο, δηλαδή χωρίς σοβαρή δυσκολία, 2) Ο έλεγχος των ΓΟΣ μέσω ερμηνείας. Εφόσον κατά το νόμο οι ΓΟΣ έχουν ενταχθεί στη σύμβαση υπόκεινται εν συνεχεία στον δικαστικό έλεγχο μέσω ερμηνείας σύμφωνα με τους κανόνες ερμηνείας των δικαιοπραξιών, με εφαρμοστέα μέθοδο την αντικειμενική, δηλαδή ως κριτήριο κατά την ερμηνεία των ΓΟΣ θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το πεδίο κατανόησης του μέσου εκπροσώπου του συναλλακτικού κύκλου, στον οποίο απευθύνονται οι ΓΟΣ του συγκεκριμένου προμηθευτή, με δύο αποκλίσεις: α) Κατ' άρθρο 2 παρ. 4 «όροι που συμφωνήθηκαν ύστερα από διαπραγμάτευση μεταξύ των συμβαλλομένων (ειδικοί όροι) είναι επικρατέστεροι από τους αντίστοιχους γενικούς όρους» και β) Κατ' άρθρο 2 παρ. 5 «σε περίπτωση αμφιβολίας οι Γενικοί Όροι Συναλλαγών ερμηνεύονται υπέρ του καταναλωτή» και στην ίδια παρ. 5 αναφέρεται « κατά την ερμηνεία των γενικών όρων συναλλαγών λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη προστασίας του καταναλωτικού κοινού». Ο κανόνας της παρ. 5 ότι δηλαδή οι ασαφείς ρήτρες των ΓΟΣ ερμηνεύονται εις βάρος του προμηθευτή (κανόνας της ασαφούς ρήτρας) αποτελεί ειδική εκδήλωση της γενικής ερμηνευτικής αρχής *in dubio contra stipulatorem* 3) Ο άμεσος έλεγχος των ΓΟΣ έλεγχος δηλαδή του κύρους του περιεχομένου τους. Για την τρίτη αυτή μορφή του ελέγχου των ΓΟΣ χρησιμοποιούνται συγκεκριμένα κριτήρια που προκύπτουν από το Ν. 2251/1994 και ειδικότερα και με την παρ. 6 του άρθρου 2 ορίζεται μία γενική ρήτρα περί

απαγόρευσης των καταχρηστικών ΓΟΣ, ενώ με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου καθιερώνεται ένας κατάλογος συγκεκριμένων ΓΟΣ που θεωρούνται *ex lege* ως καταχρηστικοί και επομένως άκυροι και απαγορευτέοι. Ο Ν. 2251/1994 αποτελεί ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5.4.1993 «σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές» στην παρ. 1 του άρθρου 3 της οποίας ορίζεται ότι «ρήτρα σύμβασης που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης θεωρείται καταχρηστική όταν, παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί σε βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση», ενώ κατά τη διάταξη του άρθρου 8 της ίδιας παραπάνω οδηγίας «τα Κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή διατηρούν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα Οδηγία, αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνες προς τη συνθήκη, για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή». Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο του άρθρου 6 του άρθρου 2 «γενικοί όροι συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα τη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή απαγορεύονται και είναι άκυροι». Ο νομοθετικός αυτός ορισμός αποτελεί νομοθετική εξειδίκευση του γενικότερου κανόνα του άρθρου 281 του ΑΚ περί απαγόρευσης της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος ή θεσμού, εδώ του θεσμού της συμβατικής ελευθερίας. Κατά την αληθινή έννοια του άρθρου 2 παρ. 6 του Ν.2251/1994 διακρίνονται δύο στάδια ελέγχου προκειμένου να διαπιστωθεί αν συγκεκριμένη ρήτρα, γενικός όρος συναλλαγών, διαταράσσει τη συμβατική ισορροπία, ώστε να θεωρηθεί καταχρηστικός και επομένως άκυρος. Στο πρώτο στάδιο ο όρος θα κριθεί με βάση τα ενδιάμεσα κριτήρια, ελέγχου της συμβατικής ισορροπίας που είναι γενικά και αφηρημένα, και συνεπώς η κρίση θα είναι γενική και αφηρημένη. Μεταξύ των κριτηρίων αυτών διακρίνονται δύο, τα πλέον σημαντικά, που ανταποκρίνονται στις δύο κατηγορίες ΓΟΣ α) Η πρώτη κατηγορία είναι εκείνη που με τους ΓΟΣ εισάγει απόκλιση από ρυθμίσεις ενδοτικού δικαίου. Με αυτό το πρώτο κριτήριο ελέγχεται αν μέσω των ΓΟΣ διαταράσσεται η λεγόμενη καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου, δηλαδή ορισμένοι κανόνες ενδοτικού δικαίου εκτός από την κύρια σημασία τους ως κανόνων εφαρμογής δικαίων έχουν και μία άλλη διάσταση, αποτελούν εξειδίκευση της αρχής της εξισωτικής δικαιοσύνης, με την έννοια ότι επιφέρουν μία στοιχειωδώς δίκαιη εξισορρόπηση των εκατέρωθεν τυπικών συμφερόντων σε έναν ή περισσότερους συμβατικούς τύπους ή σε μικτές συμβάσεις. Έτσι δημιουργούν μια

εικόνα σύμβασης που ανταποκρίνονται στη «δίκαιη» και «φυσική» τάξη των ρυθμιζομένων βασικών σχέσεων β) Η δεύτερη κατηγορία των ΓΟΣ στην οποία ανταποκρίνεται το δεύτερο κριτήριο ελέγχου, είναι εκείνη που με τους ΓΟΣ ρυθμίζονται πρόσθετα στοιχεία που δεν αντιμετωπίζονται από διατάξεις ενδοτικού δικαίου. Στη συγκεκριμένη, δηλαδή, περίπτωση ο εισαγόμενος με τους ΓΟΣ περιορισμός θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που προκύπτουν από τη φύση της σύμβασης και οδηγούν σε διακινδύνευση του σκοπού της, δεν πρέπει να αναφέρεται σε τροποποίηση του περιεχομένου κανόνων ενδοτικού δικαίου, αλλά πρέπει να συνιστά πρόσθετη αυτοτελή ρύθμιση, μη καλυπτόμενη από κανόνες ενδοτικού δικαίου. Αν το συμπέρασμα από την υπαγωγή του συγκεκριμένου ΓΟΣ στο ένα ή το άλλο από τα παραπάνω κριτήρια είναι θετικό, ακολουθεί το δεύτερο στάδιο ελέγχου της συμβατικής ισορροπίας, κατά το οποίο το *in abstracto* συμπέρασμα υποβάλλεται στην κρίση της περίπτωσης που περιλαμβάνει την αξιολογική στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων και την εκτίμηση των ειδικών συνθηκών. Στο στάδιο αυτό, στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη, κατά τη σχετική κρίση για τον καταχρηστικό χαρακτήρα γενικού όρου ενσωματωμένου σε σύμβαση είναι, μεταξύ άλλων, η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης από την οποία αυτή εξαρτάται (άρθρο 2 παρ. 6 Ν. 2251/1994). Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω, με τους ΓΟΣ δεν απαγορεύεται η απόκλιση από οποιαδήποτε διάταξη ενδοτικού δικαίου, αλλά μόνο από εκείνες που φέρουν «καθοδηγητικό» χαρακτήρα ή σε περίπτωση ατύπων συναλλακτικών μορφών από τα ουσιώδη, για την επίτευξη του σκοπού και τη διατήρηση της φύσης της σύμβασης δικαιώματα και υποχρεώσεις των μερών, που απηχούν πράγματι δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη για το συγκεκριμένο είδος συναλλαγής. Καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος είναι κάθε ΓΟΣ, ο οποίος χωρίς επαρκή και εύλογη αιτία αποκλίνει από ουσιώδεις και βασικές αξιολογήσεις του ενδοτικού δικαίου, δηλαδή από τις τυπικές και συναλλακτικά δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη. Η καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου διαταράσσεται όταν με το περιεχόμενο του ΓΟΣ αλλάζει η εικόνα που έχει διαμορφωθεί με βάση τους κανόνες του ενδοτικού δικαίου για τη συγκεκριμένη συμβατική μορφή. Επίσης ελέγχεται για καταχρηστικότητα ρύθμιση ενός ΓΟΣ με τον οποίο επέρχεται περιορισμός θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που προκύπτουν από τη φύση της σύμβασης κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να απειλείται ματαίωση του σκοπού της. Το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 2251/1994 στην

αρχική διατύπωση χρησιμοποιούσε τον όρο «υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων» πράγμα που όχι μόνο περιόριζε σημαντικά τον έλεγχο του περιεχομένου των ΓΟΣ, αλλά και δεν ήταν σύμφωνος με την διαληφθείσα διατύπωση του άρθρου 3 παρ. 1 της οδηγίας, η οποία ομιλεί για «σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών». Η ανάγκη σύμφωνης με την Οδηγία ερμηνείας του Εθνικού δικαίου επιβάλλει όπως ο όρος «υπέρμετρη διατάραξη» ερμηνευτεί συσταλτικά ως «ουσιώδης ή σημαντική μόνο διατάραξη», που φανερά διαφέρει από την υπέρμετρη διατάραξη και δεν αποτελεί λεκτικά ισοδύναμη έκφραση της προηγούμενης διατύπωσης του Ν. 2251/1994. Για τους ίδιους παραπάνω λόγους, δηλαδή προς το σκοπό ερμηνείας του εθνικού δικαίου σύμφωνης με τη διαληφθείσα Οδηγία η παραπάνω ερμηνεία πρέπει να συνεχισθεί και σήμερα μετά την απόσυρση του όρου «υπέρμετρη» με το άρθρο 10 παρ. 24 του Ν.2741/1999. Έτσι μετά την τελευταία αυτή τροποποίηση η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994, με τη νέα διατύπωσή της, πρέπει να ερμηνεύεται μέσω τεχνολογικής συστολής του γράμματός της προς την κατεύθυνση της «ουσιώδους διατάραξης» της συμβατικής ισορροπίας. Αυτή ταυτίζεται με κάθε απόκλιση από τις καθοδηγητικού και μόνο χαρακτήρα διατάξεις του ενδοτικού δικαίου ή από τις ρυθμίσεις εκείνες που είναι αναγκαίες για την επίτευξη του σκοπού και τη διατήρηση της φύσης της σύμβασης με βάση το ενδιάμεσο πρότυπο του συνήθως απρόσεκτου μεν, ως προς την ενημέρωσή του, αλλά διαθέτοντος τη μέση αντίληψη κατά το σχηματισμό της δικαιοπρακτικής του απόφασης καταναλωτή του συγκεκριμένου είδους αγαθών ή υπηρεσιών. Έτσι κατά τη διαδικασία προς διαπίστωση της καταχρηστικότητας ΓΟΣ πρέπει πρώτα να ερευνάται αν υπάρχει τυπική διατάραξη ως απόκλιση από τη συνηθισμένη ρύθμιση, και στη συνέχεια να ερευνάται ο βαθμός έντασης της απόκλισης αυτής, δηλαδή αν η απόκλιση αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση, αφορά αξιολογικές εκτιμήσεις καθοδηγητικού χαρακτήρα. Ως μέτρο δε για τον έλεγχο της διατάραξης της ισορροπίας αυτής λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα και τα ενδιαφέροντα των συμβαλλομένων στη συγκεκριμένη σύμβαση μερών και εξετάζεται ποιο είναι το συμφέρον του μεν προμηθευτή προς διατήρηση του συγκεκριμένου όρου που ελέγχεται και ποιο εκείνο του καταναλωτή προς κατάργησή του. Δηλαδή ερευνάται ποιες συνέπειες θα είχε η διατήρηση ή η κατάργηση του όρου για κάθε πλευρά πως θα μπορούσε κάθε μέρος να εμποδίσει την επέλευση του κινδύνου που θέλει να αποτρέψει ο συγκεκριμένος γενικός όρος και πως μπορεί κάθε μέρος να προστατευτεί από τις συνέπειες της επέλευσης του

κινδύνου με δική του ενέργεια. Αν η προβλεπόμενη από τον κρινόμενο γενικό όρο ρύθμιση είναι απλώς μη, συμφέρουσα για τον καταναλωτή και η εντεύθεν επιβάρυνσή του δεν είναι ουσιώδης, ή αν η απόκλιση του γενικού αυτού όρου από νομοθετικές ενδοτικού δικαίου διατάξεις είναι τέτοια χωρίς να διαταράσσεται η καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου, τότε η διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας δεν θεωρείται ουσιώδης. Για να οριστεί ουσιώδης ή σημαντική η διάταξη της ισορροπίας αυτής θα πρέπει με την απόκλιση αυτή να αλλάζει η μορφή της συγκεκριμένης σύμβασης που έχει διαμορφωθεί με βάση τους κανόνες ενδοτικού δικαίου και να επέρχεται περιορισμός θεμελιωδών δικαιωμάτων του καταναλωτή ή των υποχρεώσεων του προμηθευτή κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επαπειλείται ματαίωση του σκοπού της σύμβασης. Προκειμένου, λοιπόν, να κριθεί αν ένας όρος διαταράσσει τη συμβατική ισορροπία και αν συνεπώς είναι καταχρηστικός, θα πρέπει να εξειδικευτεί και έτσι να προσδιοριστεί σε κάθε συγκεκριμένη συμβατική μορφή το μέτρο εκείνο της ισορροπίας των εκατέρωθεν δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και συμφερόντων, με βάση το οποίο θα κριθεί ορισμένος όρος. Τέλος όσο αφορά την ενδεικτική απαρίθμηση συγκεκριμένων ΓΟΣ, που θεωρούνται σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994, *ex lege* καταχρηστικοί, ήτοι χωρίς να απαιτείται ως προς αυτούς η συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας, και άρα άκυροι και απαγορευτέοι, θα πρέπει να λεχθεί ότι οι όροι αυτοί δεν αποτελούν παρά μεμονωμένες νομοθετικές εξειδικεύσεις της γενικής ρήτρας της παρ. 6 του άρθρου 2, πρακτικά χρησιμότητες, διότι υπηρετούν αφενός τη νομική σαφήνεια στο βαθμό που παρέχουν ένα ασφαλέστερο προσανατολισμό και αφετέρου τη νομική ασφάλεια στο βαθμό που τα αποτελέσματα του άμεσου ελέγχου ενός ΓΟΣ γίνονται έτσι διαγνωστικά και προβλέψιμα. Εντέλει κατά τον έλεγχο του κύρους του περιεχομένου ενός ΓΟΣ εξετάζεται σε πρώτη φάση αν αντίκειται σε απαγορευτική ρήτρα που συγκαταλέγεται στην ενδεικτική απαρίθμηση του καταλόγου του άρθρου 2 παρ. 7 του Ν. 2251/1994, ο οποίος περιέχει «*per se*» καταχρηστικές ρήτρες, ήτοι ρήτρες που κρίνονται αυτοδικαίως καταχρηστικές, χωρίς να είναι αναγκαία οποιαδήποτε άλλη στάθμιση. Σε περίπτωση αρνητικού αποτελέσματος ελέγχεται κατά πόσο ο συγκεκριμένος ΓΟΣ περιέχει απόκλιση από ουσιώδεις αξιολογήσεις καθοδηγητικού χαρακτήρα του ενδοτικού δικαίου, όπως προεκτάθηκε, δηλαδή η καταχρηστικότητα θα κριθεί με βάση τα κριτήρια των εδαφίων α' και β' της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994. Επομένως αφού διαπιστωθεί η καταχρηστικότητα του συγκεκριμένου ΓΟΣ, έννομη συνέπεια της καταχρηστικότητας είναι η ακυρότητα. Η πλήρωση του

κενού αυτού θα γίνει, είτε μέσω εφαρμογής κανόνων ενδοτικού δικαίου, στις περιπτώσεις που η κατάχρηση συνίσταται σε προσβολή της καθοδηγητικής λειτουργίας του ενδοτικού δικαίου (δηλαδή το κενό καλύπτεται τότε με βάση τους ενδοτικούς κανόνες οι οποίοι με την εισαγωγή των άκυρων ΓΟΣ είχαν τεθεί εκποδών) είτε μέσω συμπληρωματικής ερμηνείας, στις περιπτώσεις που η καταχρηστικότητα του ΓΟΣ έγκειται, στον περιορισμό θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που οδηγούν σε διακινδύνευση του τυπικού σκοπού της σύμβασης. Περαιτέρω, την επιδιωκόμενη δικαστική προστασία των καταναλωτών χαρακτηρίζει ο Ν. 2251/1994, ως συλλογική, διότι αποβλέπει στην προστασία περισσότερων ατόμων, τα οποία ως σύνολο αποτελούν φορείς συλλογικών εννόμων αγαθών ή συμφερόντων, όπως είναι τα οικονομικά τους συμφέροντα. Η συλλογική αγωγή, που προβλέπεται από το άρθρο 10 παρ. 1 του άνω νόμου, και έχει καθιερωθεί με βάση το πρότυπο της γερμανικής Verbandsklage, είναι ένας νέος δικονομικός θεσμός που συμπληρώνει την κλασική μορφή δικαστικής προστασίας, που είναι η ατομική αγωγή. Η συλλογική αγωγή δεν προϋποθέτει ατομική προσβολή, αλλά προσβολή συλλογικού εννόμου συμφέροντος, και δεν αποβλέπει στην προστασία ατομικού αλλά συλλογικού συμφέροντος. Εξάλλου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του Ν. 2251/1994 «οι ενώσεις καταναλωτών συγκροτούνται ως σωματεία και διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων αυτού και του Αστικού Κώδικα. Οι ενώσεις καταναλωτών έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την προστασία των συμφερόντων του καταναλωτικού κοινού. Κατά την παράγραφο 9 του άρθρου 10 του άνω νόμου ενώσεις καταναλωτών που έχουν τουλάχιστον πεντακόσια [500] ενεργά μέλη και έχουν εγγραφεί στο μητρώο ενώσεων καταναλωτών πριν από δύο [2] τουλάχιστον έτη μπορούν να ασκούν κάθε είδους αγωγή για την προστασία των γενικότερων συμφερόντων του καταναλωτικού κοινού [συλλογική αγωγή]. Ιδίως μπορούν να ζητήσουν: «α) την παράλειψη παράνομης συμπεριφοράς του προμηθευτή, ακόμη και πριν αυτή εκδηλωθεί ιδίως όταν συνίσταται στη διατύπωση καταχρηστικών γενικών όρων των συναλλαγών,...β) χρηματική ικανοποίηση λόγω βλάβης. Για τον καθορισμό της χρηματικής ικανοποίησης το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ιδίως την ένταση της προσβολής της έννομης τάξης, που συνιστά η παράνομη συμπεριφορά, το μέγεθος της εναγόμενης επιχείρησης του προμηθευτή και ιδίως τον ετήσιο κύκλο των εργασιών της, καθώς και τις ανάγκες της ειδικής και γενικής πρόσληψης...Συλλογικές αγωγές κατά τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 9 αυτού του άρθρου δικάζονται στη συντομότερη δυνατή δικάσιμο κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Το

δικαστήριο μπορεί να διατάξει την προσωρινή εκτέλεση της απόφασης. Η απόφαση παράγει τα αποτελέσματά της έναντι πάντων, και αν δεν ήσαν διάδικοι». Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι η υπόθεση που φέρεται ενώπιον του δικαστηρίου με τη συλλογική αγωγή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και έχει ως αντικείμενο όχι τη διάγνωση ιδιωτικού δικαιώματος, έννομης σχέσης ή ζητήματος αμφισβητούμενου μεταξύ ορισμένων υποκειμένων ως φορέων του, αλλά την αυθεντική βεβαίωση νομικού γεγονότος ή τη διάπλαση κατάστασης. Από την απόφαση δε που εκδίδεται σε μια τέτοια δίκη, που δέχεται τη συλλογική αγωγή, παράγεται μια ιδιότυπη δεσμευτικότητα, που ισχύει έναντι πάντων [βλ. ΑΠ1219/2001 ΕλλΔνη (2001). 1495, ΑΠ296/2001 ΕλλΔνη (2001). 1326, ΑΠ 1030/2001 ΕεμπΔ/2001. (740), ΑΠ 1401/1999 ΕλλΔνη. (2000). 63, ΕφΑθ 744/2001 ΔΕΕ/2001. (1144), ΕφΑθ 6921/2000. (1122), ΕφΑθ 7950/1999 ΔΕΕ/2000. (1121), ΕφΑθ 3285/1998 ΕλλΔνη. (1998), 1335, ΠΠρΑθ 523/2000 ΔΕΕ/2000. (1136), ΠΠρΑθ 1208/1998 ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1999 (1), ΠΠρΑθ 2411/1997 ΕλλΔνη (1998), 936. ΠΠρΑθ 3229/1996 ΕλλΔνη. (1998). 940]. Στη προκειμένη περίπτωση, το ενάγον σωματείο με την επωνυμία «ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ...», εκθέτει ότι με την υπ'αρ. 2470/1988 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου έχει αναγνωρισθεί ως Ένωση Καταναλωτών, απαριθμεί περισσότερα από πεντακόσια [500] μέλη και έχει εγγραφεί στο Μητρώο Ένωσης Καταναλωτών της Νομαρχίας Αθηνών, όπως ορίζει η διάταξη της παρ.5 του άρθρου 10 του Ν. 2251/1994, με αύξοντα αριθμό 1. Ότι η εναγομένη «ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.», η οποία είναι Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, και κατέχει ένα ιδιαίτερα σημαντικό μερίδιο στην αγορά τραπεζικών εργασιών, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της, ως προμηθεύτρια, κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 4β' του Ν. 2251/1994, εκτελεί διάφορες τραπεζικές εργασίες με την αποδοχή καταθέσεων όψεως και ταμιευτηρίου από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκδίδει επιταγές, χορηγεί πάσης φύσεως δανείων μεταξύ των οποίων καταναλωτικών, στεγαστικών, καθώς επίσης πιστωτικές κάρτες, και στις ως άνω συμβάσεις περιλαμβάνονται οι αναφερόμενοι στην αγωγή γενικοί όροι συναλλαγών. Με βάση δε τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά και τον περαιτέρω ισχυρισμό του ενάγοντος «ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ...» οι ελεγχόμενοι ΓΟΣ είναι καταχρηστικοί και ως εκ τούτου άκυροι, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στην ένδικη αγωγή, καθώς και ότι η εναγόμενη Τράπεζα α) κατά την κίνηση λογαριασμού ταμιευτηρίου ή τρεχούμενου που αφορά ανάληψη ή κατάθεση μετρητών ή κατάθεση επιταγής στα ταμεία, χρεώνει τον συμβαλλόμενο καταναλωτή

με ποσό το οποίο προβλέπεται σε σχετικό κατάλογο προμηθειών, β) χρεώνει τον καταναλωτή που καταθέτει μετρητά σε λογαριασμό που τηρεί τρίτος-πελάτης της με σχετική προμήθεια κατάθεσης μετρητών, γ) επιβάλλει στους πελάτες της-καταναλωτές χρέωση για ανάκληση πληρωμής επιταγών τους, για επεξεργασία και σφράγιση ακάλυπτων επιταγών τους και για διαγραφή δυσμενών στην «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.», και δ) κατά την κατάρτιση των συμβάσεων στεγαστικών δανείων, στην περίπτωση της εφάπαξ εκταμίευσης αλλά και της κατάθεσης του δανείου σε δεσμευμένο λογαριασμό, εισπράττει από τους δανειολήπτες συμβαλλομένους της τοκοχρεωλύσιο για το σύνολο του δανείου χωρίς όμως ο δανειολήπτης να δύναται να χρησιμοποιεί αυτό [το ποσό του δανείου] (τουλάχιστον αρχικά κατά το μεγαλύτερο μέρος του), κατά τα, επίσης, ειδικότερα εκτιθέμενα στην ένδικη αγωγή, ζητεί: α) να απαγορευτεί στην εναγόμενη Τράπεζα να διατυπώνει και να χρησιμοποιεί τους αναφερομένους στην αγωγή παράνομους και καταχρηστικούς όρους, β) να υποχρεωθεί η εναγομένη να ενημερώσει τους συμβαλλομένους της ότι οι ανωτέρω όροι δεν ισχύουν. Ζητεί, επίσης, το ενάγον, μετά τον παραδεκτό με τις έγγραφες προτάσεις του περιορισμό του αιτήματός του από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό (άρθρο 223 παρ. 1 ΚΠολΔ), να αναγνωριστεί ότι η εναγομένη Τράπεζα οφείλει να του καταβάλει το ποσό του 1.200.000 Ε, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υφίσταται το καταναλωτικό κοινό από την ανωτέρω παράνομη και καταχρηστική συμπεριφορά της, καθώς και να απειληθεί εναντίον της εναγομένης και υπέρ του ενάγοντος χρηματική ποινή ύψους 5.800 Ε, για κάθε παράβαση της απαγορευτικής χρήσης των παραπάνω καταχρηστικών ορών. Εξάλλου, το ενάγον ζητεί να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή και να καταδικαστεί η εναγομένη στη δικαστική του δαπάνη. Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα η υπό κρίση αγωγή παραδεκτά και αρμόδια φέρεται να δικαστεί στο παρόν Δικαστήριο, το οποίο είναι καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιο για την εκδίκασή της, κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 10 παρ. 11 και 12 του Ν. 2251/1994, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 741 επ. του ΚΠολΔ), δεδομένου ότι και το ενάγον, με τα νομίμως επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα, και ειδικότερα με το καταστατικό του σωματείου, που αναγνωρίστηκε με την υπ' αρ. 2470/1988 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 2000/1995 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, την υπ' αρ. 4728/1995 απόφαση του Νομάρχη Αθηνών, το από 19-5-1995 πιστοποιητικό της Νομαρχίας Αθηνών, το υπ' αρ. 192/11-7-2006 απόσπασμα πρακτικού του Δ.Σ. του σωματείου για την

άσκηση συλλογικής αγωγής κατά της εναγομένης και την από 31-1-2007 κοινή υπεύθυνη δήλωση των μελών του Δ.Σ του σωματείου ότι απαριθμεί πλέον των πεντακοσίων [500] μελών, αποδεικνύει τη νομιμοποίησή της για την άσκηση της παρούσας συλλογικής αγωγής (άρθρο 10 παρ. 5, 6 και 9 του Ν. 2251/1994). Είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 3, 2 παρ. 1,2,3,4,5,6 και 7,10 παρ. 9,10 και 12 και 14 παρ. 7 του Ν.2251/1994, 70 907,908 και 947 παρ. 1 του ΚΠολΔ, εκτός από το αίτημα της υποχρέωσης της εναγομένης να ενημερώσει τους καταναλωτές ότι οι αναφερόμενοι στην αγωγή παράνομοι και καταχρηστικοί όροι των προαναφερθεισών συμβάσεων δεν ισχύουν, το οποίο [αίτημα] είναι μη νόμιμο και σαν τέτοιο απορριπτέο, καθώς η υποχρέωση ενημέρωσης των καταναλωτών από τον προμηθευτή πηγάζει απευθείας από το νόμο (άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 2251/1994) και συνεπώς δεν μπορεί να αποτελεί μέρος διατακτικού δικαστικής απόφασης (βλ. ΠΠρΑθ 2411/1997 ο.π., 1119/2002, ΔΕΕ 4, 422). Επίσης, το παρεπόμενο αίτημα για την κήρυξη της απόφασης που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστής, ως προς την αναγνωριστική της διάταξη, ήτοι ως προς τη διάταξη αναγνώρισης οφειλής χρηματικής ικανοποίησης, είναι μη νόμιμο και σαν τέτοιο πρέπει να απορριφθεί, διότι κατά την αληθινή έννοια της διάταξης του άρθρου 904 παρ. 1 και 2α του ΚΠολΔ, η προσωρινή εκτέλεση προϋποθέτει καταψηφιστική απόφαση, δηλαδή απόφαση που περιέχει διάταξη για καταδίκη, και δεν είναι δεκτικές προσωρινής εκτέλεσης οι αναγνωριστικές αποφάσεις οι οποίες δεν αποτελούν εκτελεστικό τίτλο, ο οποίος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση αυτού του αιτήματος (βλ. ΠΠρΑθ 2411/1997 ο.π., Χ. Φραγκίστα / Π. Γεσίου Φαλτσή, Αναγκαστική Εκτέλεση, β' έκδοση, τόμος 1, σελ. 50 και 53, Μπρίνια Αναγκαστική Εκτέλεση Τόμος α' σελ. 132 αρ. VII και Βαθρακοκοίλη Ερμ ΚΠολΔ, άρθρο 907 αρ. 6 και 19). Πρέπει, επομένως κατά το μέρος που η υπό κρίση αγωγή κρίθηκε νόμιμη, να ερευνηθεί περαιτέρω για να κριθεί και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου ότι μετά τον περιορισμό του αιτήματος από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό, δεν απαιτείται για το παραδεκτό της συζήτησής της η καταβολή δικαστικού ενσήμου.

Η εναγόμενη Τράπεζα με τις έγγραφες προτάσεις της δεν αμφισβητεί την κατάρτιση μεταξύ αυτής και των αντισυμβαλλομένων της, καταναλωτών, των επιδίκων προαναφερθεισών τραπεζικών συμβάσεων με τους αναφερομένους στην αγωγή γενικούς όρους συναλλαγών, πλην, όμως, αρνείται αιτιολογημένα ότι οι εν λόγω συνολομοιολογηθέντες όροι είναι παράνομοι και καταχρηστικοί, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στις έγγραφες προτάσεις της.

Ειδικότερα, το ενάγον σωματείο ισχυρίζεται ότι η εναγομένη χρεώνει τους συμβαλλόμενους πελάτες της- καταναλωτές με προμήθεια, σύμφωνα με το σχετικό κατάλογο που τιτλοφορείται «Έξοδα Κινήσεων Λογαριασμών (Αναλήψεις, Καταθέσεις Μετρητών ή και Επιταγών στα Ταμεία)» στους « Λογαριασμούς ΕΥΡΩ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ Ή ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΥΣ», όταν προσέρχονται στα Ταμεία της και προβαίνουν στις σχετικές κινήσεις λογαριασμών, ταμειυτηρίου ή τρεχούμενους, οι οποίες αφορούν σε ανάληψη ή κατάθεση μετρητών ή επιταγής. Το σχετικό ποσό της προμήθειας ανέρχεται στο ποσό των 0,80 Ε ανά συναλλαγή όταν οι κινήσεις είναι περισσότερες από τέσσερις (4) το μήνα και ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 1.500 Ε ή περισσότερες από έξι (6) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 1.500,01 έως 30.000 Ε ή περισσότερες από είκοσι (20) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 30.000,01 Ε έως 100.000 Ε ή περισσότερες από πενήντα (50) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μηνιαίο υπόλοιπο από 100.000,01 έως 200.000 Ε. Με βάση τα ανωτέρω, το ενάγον ισχυρίζεται ότι ο σχετικός όρος είναι καταχρηστικός σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 Ν. 2251/1994 διότι οι συμβάσεις καταθέσεων που συνάπτουν οι καταναλωτές με τις τράπεζες έχουν το νομικό χαρακτήρα της ανώμαλης παρακαταθήκης, εφαρμοζόμενες σ' αυτές οι διατάξεις για τη σύμβαση δανείου (α. 830 εδ. α' σε συνδ. 806 ΑΚ), και έτσι δεν τίθεται θέμα πληρωμής στο θεματοφύλακα (Τράπεζα) ούτε αμοιβής (ΑΚ 822), ούτε δαπανών φύλαξης, ούτε αποζημίωσης (ΑΚ 826). Ότι η σχετική αξίωση της Τράπεζας για καταβολή προμήθειας για τις ανωτέρω πράξεις, αιφνιδιάζει τον καταναλωτή καθόσον του μετακυλίζει το λειτουργικό της κόστος. Ότι οι παραπάνω ενδοτικού δικαίου διατάξεις του Αστικού Κώδικα που απαγορεύουν την αξίωση αμοιβής ή έξοδα για τις καταθέσεις επιτελούν καθοδηγητική λειτουργία καθώς κατανέμουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, τους κινδύνους και τα εν γένει συμφέροντα των μερών με αντικειμενικά ισότιμο τρόπο και έτσι η απόκλιση που εισάγει ο παραπάνω όρος προσβάλλει την καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου. Η εναγόμενη Τράπεζα συνομολογεί την επιβολή σε βάρος του καταναλωτή σχετικής προμήθειας για την κίνηση λογαριασμών του ταμειυτηρίου ή τρεχούμενους με τις προϋποθέσεις που ειδικότερα αναπτύχθηκαν ανωτέρω. Ισχυρίζεται όμως ότι μεταξύ αυτής και του καταναλωτή συνάπτεται, στο πλαίσιο της ελευθερίας των συμβάσεων, μία αυτοτελής σύμβαση παροχής υπηρεσιών (η σύμβαση κίνησης του λογαριασμού) η οποία είναι ανεξάρτητη από την σύμβαση κατάθεσης που φέρει το χαρακτήρα ανώμαλης παρακαταθήκης, για την οποία ούτως ή άλλως μπορεί να

συμφωνηθεί αμοιβή, μολονότι εφαρμόζονται οι περί δανείου διατάξεις, αφού οι σχετικές ρυθμίσεις είναι ενδοτικού δικαίου και έτσι μπορούν τα συμβαλλόμενα μέρη να συμφωνήσουν διαφορετικά. Περαιτέρω, η χρέωση της σχετικής προμήθειας αποτελεί κάλυψη του ιδιαίτερα υψηλού λειτουργικού κόστους το οποίο βρίσκεται σε συνάρτηση με τον αριθμό των συναλλαγών που διενεργούνται στα ταμεία της Τράπεζας και το οποίο συνίσταται τόσο στην απασχόληση όσο στην αύξηση προσωπικού και μηχανολογικού εξοπλισμού.

Στην προκειμένη περίπτωση, από την δέουσα εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων και ειδικότερα των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων απόδειξης και ανταπόδειξης, που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά δημοσίας συνεδρίασης του Δικαστηρίου τούτου, από όλα τα νομίμως επικαλούμενα και προσκομιζόμενα από τους διαδίκους έγγραφα, από όσα αυτοί (διάδικοι) με τις έγγραφες προτάσεις τους συνομολογούν και από την υπ' αριθμ. 8524/1-2-2007 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρος της εναγομένης, ..., ενώπιον του Συμβολαιογράφου Πειραιά, ..., η οποία ελήφθη νομίμως ύστερα από εμπρόθεσμη κλήτευση του ενάγοντος όπως προκύπτει από την υπ' αριθμ. 3579Γ' /26-1-2007 κλήση της Δικαστικής Επιμελήτριας Αθηνών, ..., από την οποία προκύπτει ότι το ενάγον σωματείο εκλήθη νομίμως προ δύο εργάσιμων ημερών (α. 270 παρ. 2 σε συνδ. 741 ΚΠολΔ), εκτός όμως από την υπ' αριθμ. 822/2-2-2007 ένορκη βεβαίωση της μάρτυρος του ενάγοντος, ..., η οποία ελήφθη ενώπιον της Συμβολαιογράφου Αθηνών ... και από το κείμενο της οποίας δεν προκύπτει αν ελήφθη νομίμως και συγκεκριμένα την ώρα (15.00) κατά την οποία το ενάγον εκάλεσε την εναγομένη να παραστεί με την από 29-1-2007 κλήση του για λήψη ένορκης βεβαίωσης, πλήρως αποδεικνύεται ότι η προαναφερόμενη επιβάρυνση, η οποία αφορά στην κίνηση λογαριασμών πελατών της τράπεζας, ταμιευτηρίου ή τρεχούμενους, ύψους 0,80 Ε ανά συναλλαγή όταν οι κινήσεις είναι περισσότερες από τέσσερις (4) το μήνα και ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο έως 1.500 Ε ή περισσότερες από έξι (6) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 1.500,01 Ε έως 30.000 Ε ή περισσότερες από είκοσι (20) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 30.000,01 Ε έως 100.000 Ε ή περισσότερες από πενήντα (50) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μηνιαίο υπόλοιπο από 100.000,01 έως 200.000 Ε, η οποία επιβάλλεται στους πελάτες της Τράπεζας- καταναλωτές συνιστά όρο που διαταράσσει τη συμβατική ισορροπία ώστε να θεωρείται καταχρηστικός και επομένως άκυρος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 6 Ν. 2251/1994. Ειδικότερα, οι συμβάσεις

κατάθεσης που συνάπτουν οι καταναλωτές με τις τράπεζες φέρουν το νομικό χαρακτήρα της ανώμαλης παρακαταθήκης (ΑΚ 830), εφαρμοζόμενων έτσι σ' αυτές των περί δανείου διατάξεων (ΑΚ 806). Κατά αυτήν την έννοια δεν τίθεται θέμα πληρωμής στο θεματοφύλακα ούτε αμοιβής (ΑΚ 822), ούτε δαπανών φυλάξεως και αποζημίωσης (ΑΚ 826). Όπως και η εναγόμενη συνομολογεί, ο συγκεκριμένος όρος περί καταβολής εκ μέρους του καταναλωτή αμοιβής και εξόδων αποτελεί πράγματι απόκλιση από τις ενδοτικού διατάξεις των άρθρων 830 και 806 ΑΚ και καταρχήν κάτι τέτοιο είναι επιτρεπτό. Η συμφωνία όμως αυτή υπάγεται στον έλεγχο περί καταχρηστικότητας (ΑΠ 1219/2001, ΔΕΕ 11/2001, 1128). Αποδείχθηκε όμως πλήρως ότι ο συγκεκριμένος ΓΟΣ, ως αποκλίνων από τις ρυθμίσεις του ενδοτικού δικαίου, διαταράσσει τη συμβατική ισορροπία και τούτο διότι η Τράπεζα επιχειρεί να μετακυλίσει στον καταναλωτή έξοδα και λειτουργικά κόστη τα οποία έχουν ήδη συνυπολογιστεί κατά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης μεταξύ τους, αντισταθμίζοντας η Τράπεζα τα προαναφερόμενα λειτουργικά κόστη με το προσφερόμενο στον καταναλωτή επιτόκιο καταθέσεων. Έτσι οι Τράπεζες δανείζονται χρήματα από τους καταναλωτές με πολύ ευνοϊκούς όρους – σε σχέση με τους όρους δανεισμού που ισχύουν στη διατραπεζική χρηματαγορά – και χρεώνουν προκαταβολικά τα κόστη από την υπηρεσία φύλαξης και διαχείρισης των χρημάτων τους (των καταναλωτών). Άλλωστε ο σχετικός ισχυρισμός της εναγομένης ότι μπορεί ο καταναλωτής να αποφύγει τη σχετική χρέωση για συναλλαγή του στο ταμείο της Τράπεζας δεν ευσταθεί καθόσον ο καταναλωτής προσερχόμενος σε ΑΤΜ μπορεί να καταθέσει ή να αναλάβει χρηματικά ποσά μέχρι κάποιου ύψους, πολλαπλάσια των χαρτονομισμάτων των 20 ή 50 Ε, γεγονός το οποίο δεν μπορεί πάντα να εξυπηρετεί τις ανάγκες του. Επιπρόσθετα, η υποχρέωση επιβολής κάρτας ΑΤΜ με μυστικό PIN αριθμό δεν μπορεί να επιβληθεί σε όλους ανεξαιρέτως τους καταναλωτές και θα πρέπει να είναι στη διακριτική τους ευχέρεια η χρησιμοποίηση ή μη αυτής της δυνατότητας η οποία σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να καθίσταται εμμέσως υποχρεωτική. Άλλωστε, δεν αποδείχθηκε ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι η εν λόγω επιβάρυνση των πράξεων αναλήψεων και καταθέσεων στα ταμεία, τόσο για τις καταθέσεις ταμειυτηρίου όσο και τρεχούμενου λογαριασμού, συνιστά μια αυτοτελή σύμβαση παροχής υπηρεσιών από το πιστωτικό ίδρυμα, αυτοτελή συναλλαγή του πελάτη με την τράπεζα, για τις οποίες η τελευταία δικαιούται να χρεώνει αντίστοιχη αμοιβή. Αντιθέτως, αποδείχθηκε ότι η εν λόγω πράξη δεν είναι άλλη από την αυτονόητη απόσβεση της ενοχής της αρχικώς συναφθείσας σύμβασης ανώμαλης

παρακαταθήκης, δηλαδή η υποχρέωση της τράπεζας να αποδώσει το ποσό της αιτούμενης ανάληψης στον δικαιούχο της. Με βάση τα ανωτέρω, ο ανωτέρω ΓΟΣ διαψεύδει τις δικαιολογημένες και σημαντικές προσδοκίες του καταναλωτή ότι συνάπτοντας με το πιστωτικό ίδρυμα μία καταθετική σύμβαση θα μπορεί να φυλάσσει στην Τράπεζα τα χρήματα του λαμβάνοντας το συμφωνηθέν επιτόκιο, γνωρίζοντας ότι αυτή χρησιμοποιεί τα κεφάλαιά του αυξάνοντας την ρευστότητά της, και η τελευταία θα υποχρεούται να του τα επιστρέψει όταν εκείνος τα ζητήσει, άνευ ανταλλάγματος σε εκπλήρωση αναληφθείσας υποχρέωσής της. Έτσι, ο συγκεκριμένος ΓΟΣ κρίνεται καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος, διότι χωρίς επαρκή και εύλογη αιτία αποκλίνει από ουσιώδεις και βασικές αξιολογήσεις του ενδοτικού δικαίου στις οποίες απέβλεψαν οι τυπικές και συναλλακτικά δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη- καταναλωτή (ΑΠ 127/2005, ΕλλΔνη 2005. 1700, ΑΠ 1219/2001, ΔΕΕ 11. 1128). Για όλους τους προεκτεθέντες λόγους, λοιπόν, ο ένδικος ισχυρισμός της ενάγουσας, σύμφωνα με τον οποίο ο ελεγχόμενος ως άνω ΓΟΣ πρέπει να απαλειφθεί από τις καταθετικές συμβάσεις που συνάπτει η εναγομένη Τράπεζα με τους αντισυμβαλλομένους πελάτες της, ως καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος, κρίνεται βάσιμος και σαν τέτοιος πρέπει να γίνει δεκτός.

Εξάλλου, το ενάγον σωματείο με την αγωγή του ισχυρίζεται ότι η εναγομένη επιβάλλει σε όποιον καταθέτει στα καταστήματά της μετρητά ευρώ σε λογαριασμό που διατηρεί τρίτος-πελάτης της (Τράπεζας) ως προμήθεια το ποσό των 1,40 Ε και όταν το ποσό της κατάθεσης υπερβαίνει το ποσό των 50.000 Ε το ποσό της προμήθειας αυξάνεται με ποσοστό 0,10% επί του πέραν των 50.000 Ε ποσού κατάθεσης. Ότι η προμήθεια αυτή επιβάλλεται με την αναγραφή του ονόματος του καταθέτη και οι καταναλωτές ενημερώνονται προφορικά για αυτήν τους την υποχρέωση προσερχόμενοι στα ταμεία της Τράπεζας προκειμένου να προβούν στην σχετική κατάθεση σε λογαριασμό τρίτου. Ότι η κατάθεση σε λογαριασμό τρίτου λογίζεται ως σύμβαση κατάθεσης υπέρ τρίτου και η τραπεζική κατάθεση φέρει το νομικό χαρακτήρα της ανώμαλης παρακαταθήκης εφαρμοζόμενων σε αυτή των διατάξεων περί δανείου. Ότι ως τέτοια σύμβαση δεν τίθεται θέμα πληρωμής στο θεματοφύλακα (Τράπεζα), ούτε αμοιβής (ΑΚ 822), ούτε δαπανών φύλαξης και αποζημίωσης (ΑΚ 826) και συνακόλουθα ότι η ως άνω απόκλιση από τις ενδοτικού δικαίου διατάξεις προσβάλλει την καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου και διαταράσσει την ισορροπία υποχρεώσεων και δικαιωμάτων σε βάρος του

καταναλωτή. Η εναγόμενη Τράπεζα συνομολογεί το γεγονός της επιβολής προμήθειας υπό τις περιστάσεις οι οποίες λεπτομερώς περιγράφονται στην αγωγή, αρνείται όμως τους λοιπούς αγωγικούς ισχυρισμούς ισχυριζόμενη ότι η κατάθεση σε λογαριασμό τρίτου αποτελεί παροχή υπηρεσιών από το πιστωτικό ίδρυμα, άλλως αυτοτελή σύμβαση έργου για το οποίο και δικαιούται να ζητήσει αμοιβή. Επικουρικά, προβάλλει τον ισχυρισμό ότι αν η εν λόγω σύμβαση κριθεί ως σύμβαση ανώμαλης παρακαταθήκης, επειδή οι σχετικές διατάξεις είναι ενδοτικού δικαίου και πάλι μπορεί να συνομολογηθεί η καταβολή αμοιβής και εξόδων χωρίς η σχετική απόκλιση να προκαλεί ανισορροπία στα συμφέροντα του καταναλωτή. Περαιτέρω, ότι ο σχετικός όρος δεν ανακοινώνεται μόνο προφορικά από την Τράπεζα αλλά αναγράφεται και στο σχετικό τιμολόγιο που βρίσκεται αναρτημένο σε όλα τα υποκαταστήματα της Τράπεζας.

Από όλα τα προαναφερόμενα αποδεικτικά στοιχεία, καθίσταται σαφές ότι στο πλαίσιο της συνεργασίας του πελάτη-καταναλωτή με την Τράπεζα περιλαμβάνεται και η κατάθεση υπέρ του πρώτου από τρίτο πρόσωπο στον τραπεζικό λογαριασμό που τηρεί αυτός (ο πελάτης της Τράπεζας). Έτσι, δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας της σύμβασης, όπως αναπτύχθηκε παραπάνω, η οποία εξακολουθεί να φέρει τα χαρακτηριστικά της ανώμαλης παρακαταθήκης όπως λεπτομερώς εκτέθηκε παραπάνω. Η κατάθεση αυτή εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τηρούντος τον τραπεζικό λογαριασμό του οποίου οι τραπεζικές καταθέσεις αυξάνονται όπως επίσης και η ρευστότητα της Τράπεζας. Η καταχώρηση του ονόματος του καταθέτη πάλι λειτουργεί προς όφελος του πελάτη της Τράπεζας ο οποίος είναι σε θέση να γνωρίζει την προέλευση των χρηματικών ποσών που είναι κατατεθειμένα στο λογαριασμό του. Άλλωστε, η αναγραφή του ονόματος του καταθέτη στο σχετικό παραστατικό που εκδίδει η Τράπεζα, συνιστά προέκταση της υποχρέωσης του πελάτη της για χορήγηση σχετικής εξοφλητικής απόδειξης συμφώνως με την διάταξη του άρθρου 424 ΑΚ. Η έκδοση της ως άνω εξοφλητικής απόδειξης δεν μπορεί να συνιστά κόστος που επωμίζεται ο οφειλέτης ο οποίος εκπληρώνει την υποχρέωσή του για εξόφληση του χρέους του έναντι του δανειστή του πελάτη-της Τράπεζας. Εξάλλου, την παράπλευρη αυτή λειτουργία της καταθετικής σύμβασης τη γνωρίζει το πιστωτικό ίδρυμα κατά τη σύναψη της με τον καταναλωτή και το σχετικό κόστος έχει επίσης συμπεριληφθεί, όπως προαναφέρθηκε, με τη συμφωνία-ρύθμιση του σχετικού επιτοκίου που θα διέπει τον τραπεζικό λογαριασμό. Δεν αποδείχθηκε ότι η σχετική αξίωση της Τράπεζας για

καταβολή προμήθειας συνιστά προφορικό όρο, αφού αυτή αναγράφεται στο σχετικό τιμολόγιο Προμηθειών και Τοκοφόρων Ημερομηνιών το οποίο βρίσκεται αναρτημένο σε εμφανές σημείο της Τράπεζας εκπληρώνοντας έτσι, κατ' ελάχιστον, την υποχρέωση που απορρέει από την ΠΤΔΕ2501/31.10.2002 (Κεφάλαιο Γ' , 1 α ii)ούτως ώστε ο καταναλωτής να ενημερώνεται για αυτήν του την υποχρέωση ασχέτως όμως του γεγονότος ότι δεν έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα που ενδεχομένως να μην επιβάλλει τη σχετική υποχρέωση εφόσον ενεργεί κατ' εντολήν και για λογαριασμό του πελάτη της Τράπεζας- κατόχου του τραπεζικού λογαριασμού. Με βάση τα ως άνω, ο σχετικός ΓΟΣ είναι καταχρηστικός και άκυρος και αντίκειται στη γενική ρήτρα του άρθρου 2 παρ. 6 Ν. 2251/1994 καθόσον επιφέρει απόκλιση από τις ρυθμίσεις του εκδοτικού δικαίου διαταράσσοντας την καθοδηγητική του λειτουργία και δεν επιτυγχάνει μία στοιχειωδώς δίκαιη εξισορρόπηση των εκατέρωθεν τυπικών συμφερόντων και ως τέτοιος θα πρέπει να παύσει να χρησιμοποιείται από την εναγομένη κατά τις συναλλαγές της με τρίτους- καταθέτες, γενόμενου έτσι δεκτού του σχετικού ισχυρισμού του ενάγοντος.

Εξάλλου το ενάγον σωματείο με την αγωγή του ισχυρίζεται ότι η εναγομένη στο πλαίσιο της σχετικής σύμβασης επιταγής που καταρτίζει με τους πελάτες της, επιβάλλει, σύμφωνα με το «Τιμολόγιο προμηθειών και τοκοφόρων ημερομηνιών», τις ακόλουθες επιβαρύνσεις που χαρακτηρίζονται στο τιμολόγιο της ως «λοιπές προμήθειες επί επιταγών»: 1) για ανάκληση πληρωμής επιταγών έκδοσης πελάτη της, προμήθεια ύψους τριάντα (30) Ε η οποία καταβάλλεται και όταν η ανάκληση αφορά κλαπίδες ή απωλεσθείσες επιταγές, 2)για επεξεργασία ακάλυπτων επιταγών έκδοση πελάτη της, προμήθεια είκοσι πέντε (25) Ε, 3) για σφράγιση ακάλυπτων επιταγών έκδοσης πελάτη της, προμήθεια είκοσι (20)Ε και 4) για διαγραφή δυσμενών στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., προμήθεια σαράντα (40) Ε. Ότι οι ανωτέρω ΓΟΣ είναι καταχρηστικοί κατά το άρθρο 2 παρ. 6 Ν. 2251/1994 διότι διαταράσσουν την ισορροπία δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε βάρος του καταναλωτή και ειδικότερα οι όροι υπ' αριθμ. 1,3 και 4 είναι επιπροσθέτως άκυροι ως αντικειμενικοί στα εδάφια λ και κζ της παρ. 7 του άρθρου 2 Ν. 2251/1994. Η εναγομένη Τράπεζα συνομολογεί το γεγονός της επιβολής προμήθειας υπό τις περιστάσεις οι οποίες λεπτομερώς περιγράφονται στην αγωγή, αρνείται όμως τους λοιπούς αγωγικούς ισχυρισμούς ισχυριζόμενη ότι η σύμβαση επιταγής αποτελεί σύμβαση εντολής που διέπεται από τις ενδοτικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 713 επ. ΑΚ και υπό αυτό το πρίσμα

μπορεί να συμφωνηθεί αμοιβή του εντολοδόχου για τις πρόσθετες εργασίες που αναλαμβάνει αφού πρώτα έχει τηρηθεί η αρχή της διαφάνειας αναφορικά με το ύψος των προμηθειών. Περαιτέρω, ότι ως άνω όροι περί εξόδων διαχείρισης επιταγών (ανάκλησης, σφράγισης κλπ) συνιστούν αυτοτελείς συμβάσεις εντολής, άλλως παροχής υπηρεσιών και δεν προκαλούν ανισορροπία στα συμφέροντα του καταναλωτή που με ακριβώς τα ίδια έξοδα θα επιβαρυνόταν και ως μη καταναλωτής.

Από όλα τα προαναφερόμενα αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι οι ως άνω ΓΟΣ περί εξόδων διαχείρισης επιταγών και δη περί ανάκλησης πληρωμής επιταγών έκδοσης πελάτη, επεξεργασίας ακάλυπτων επιταγών έκδοσης πελάτη, σφράγισης επιταγών έκδοσης πελάτη και διαγραφής δυσμενών στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., συνιστούν αυτοτελείς συμβάσεις που συνάπτει η Τράπεζα με τους πελάτες της-καταναλωτές και ως τέτοιες εντάσσονται στο πλαίσιο της σύμβασης εντολής (ΑΚ 713). Η Τράπεζα έχει καθορίσει το ύψος των προμηθειών που λαμβάνει για την εκτέλεση των ως άνω εργασιών, συμφώνως προς την Απόφαση 178/19.7.2004 της Τράπεζας της Ελλάδος και την ΠΔΤΕ 2501/31.10.2002. Κατά το στάδιο της σύναψης της σύμβασης επιταγής με τον πελάτη της-καταναλωτή, συμφωνείται και η σύναψη των επιμέρους αυτών αυτοτελών συμβάσεων για τις οποίες η εναγόμενη δικαιούται να αξιώσει αμοιβή, η οποία είναι απολύτως διαφανής και καθορίζεται από το προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο. Οι σχετικές συμφωνίες, κινούμενες στο πεδίο της ελευθερίας των συμβάσεων, σε καμία περίπτωση δεν προκαλούν ανισορροπία στα συμφέροντα του καταναλωτή και δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι συνιστούν εκφάνσεις της καλόπιστης εκπλήρωσης των ενοχών και γι' αυτό το λόγο η Τράπεζα δεν δικαιούται να αξιώσει πρόσθετη αμοιβή με την αιτιολογία ότι έχει ήδη λάβει την αμοιβή της κατά την αρχική σύναψη της σύμβασης επιταγής με τον πελάτη της. Η Τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση πληρωμής της εκδοθείσας από τον πελάτη της επιταγής με την προϋπόθεση ότι αυτή θα έχει επαρκές κάλυμμα. Τυχόν περαιτέρω ενέργειες που δικαιολογούνται από την έλλειψη σχετικού καλύμματος ή την απώλεια ή κλοπή της επιταγής-πράξεις που ανάγονται στη σφαίρα επιρροής του πελάτη-δικαιολογούν απολύτως τη διενέργεια περαιτέρω ενεργειών προς διαφύλαξη των συμφερόντων του πελάτη της Τράπεζας αλλά και παράλληλα την αξίωση πρόσθετης αμοιβής για ενέργειες που θα είχαν παραλειφθεί αν ο πελάτης της Τράπεζας και εκδότης της επιταγής είχε επαρκές διαθέσιμο στο λογαριασμό από τον οποίο σύρεται η επιταγή ή δεν είχε απωλέσει αυτή. Περαιτέρω, οι όροι που αφορούν την ανάκληση

πληρωμής επιταγών και σφράγισης ακάλυπτων επιταγών, δεν αποδείχθηκε ότι είναι καταχρηστικοί με βάση τα εδάφια κζ και λ παρ. 7 του άρθρου 2 Ν. 2251/1994. Η προμήθεια ύψους 30 και 20 Ε αντιστοίχως δεν συνιστούν κατά την κρίση του Δικαστηρίου υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση για την περίπτωση μη εκπλήρωσης της παροχής και δεν αναστρέφουν το βάρος της απόδειξης σε βάρος του καταναλωτή καθόσον ο προμηθευτής εν προκειμένω αρκεί να διατυπώνει κατά τρόπο σαφή και διαφανή την υπηρεσία που προσφέρει και το ανάλογο κόστος χωρίς να υποχρεούται να αποδείξει τη συγκεκριμένη εκάστοτε ζημία που υπέστη. Εξάλλου, αναφορικά με την διαγραφή δυσμενών στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. αποδείχθηκε ότι αυτό δεν συνιστά παρεπόμενη υποχρέωση της εναγόμενης αλλά πράξη η οποία γίνεται προς το συμφέρον του εκδότη ακάλυπτης επιταγής ο οποίος μετά την τακτοποίηση των οικονομικών του εκκρεμοτήτων έναντι των κομιστών των επιταγών του, δεν επιθυμεί να βρίσκεται καταχωρημένος στη σχετική λίστα του ΤΕΙΡΕΣΙΑ. Η ευθύνη για την αρχική εγγραφή του βαρύνει αποκλειστικά τον ίδιο ο οποίος δεν φρόντισε κατά την έκδοση επιταγών του να έχει και τα σχετικά διαθέσιμα κεφάλαια έτσι ώστε να μην υπαχθεί στην ως άνω Τράπεζα Δεδομένων. Άλλωστε το κόστος (40 Ε) με το οποίο χρεώνει η εναγομένη τον πελάτη της για τη διαγραφή του από την ως άνω λίστα δεν κρίνεται υπέρμετρο και όπως προαναφέρθηκε, δεν τίθεται ζήτημα αναστροφής του βάρους της απόδειξης σε βάρος του καταναλωτή σχετικά με τη ζημία που υφίσταται η Τράπεζα, διότι αρκεί η τήρηση της υποχρέωσης διαφάνειας και ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με το ύψος του σχετικού κόστους, έτσι ώστε τα όσα αντίθετα υποστηρίζει το ενάγον σωματείο με τις έγγραφες προτάσεις του περί υπαγωγής του εν λόγω ΓΟΣ στα εδ. λ και κζ του άρθρου 2 παρ. 7 του Ν. 2251/1994, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Συνεπώς, ο ισχυρισμός του ενάγοντος σύμφωνα με τον οποίο οι ελεγχόμενοι ως άνω ΓΟΣ είναι καταχρηστικοί και ως τέτοιοι άκυροι, κρίνεται αβάσιμος και σαν τέτοιος πρέπει να απορριφθεί.

Εξάλλου, το ενάγον σωματείο εκθέτει στην αγωγή του ότι η εναγομένη, κατά τη χορήγηση στεγαστικών δανείων στους καταναλωτές (για αγορά, ανέγερση ή επισκευή κατοικίας) όταν αυτό (το δάνειο) βρίσκεται στο στάδιο της εκταμίευσης, η Τράπεζα καταθέτει το σύνολο του εγκριθέντος ποσού σε δεσμευμένο λογαριασμό του οφειλέτη και η αποδέσμευση γίνεται σταδιακά σύμφωνα με την πρόοδο των υπολειπόμενων εργασιών στο ακίνητο. Όμως ο οφειλέτης του δανείου καλείται να καταβάλει τόκο από τη χρονική στιγμή της κατάθεσης του χρηματικού ποσού στο δεσμευμένο λογαριασμό, για όλο το ποσό του δανείου, μολοντί δεν μπορεί να κάνει

χρήση του συνόλου αυτού αλλά μόνο του κάθε μέρους που σταδιακά αποδεσμεύεται. Έτσι όμως πληρώνει τόκους για ποσά που δεν έχει στη διάθεσή του. Η εναγόμενη Τράπεζα συνομολογεί την ύπαρξη του σχετικού όρου, ισχυρίζεται όμως ότι παρέχει και μία δεύτερη, εναλλακτική δυνατότητα στον καταναλωτή, να λάβει τμηματικά το δάνειο και η καταβολή της κάθε δόσης να υπολογίζεται με βάση το ανεξόφλητο, κατά το χρόνο υπολογισμού, κεφάλαιο του δανείου και όχι το σύνολο αυτού. Άλλωστε, ακόμη και αν ο οφειλέτης επιλέξει την πρώτη δυνατότητα (κατάθεση του συνόλου του ποσού σε δεσμευμένο λογαριασμό), το αντιστάθμισμα είναι το επιτόκιο που λαμβάνει αφού όλο το ποσό του δανείου βρίσκεται κατατεθειμένο σε λογαριασμό στο όνομα του οφειλέτη και του αποφέρει το σχετικό επιτόκιο ενός λογαριασμού ταμιευτηρίου.

Από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα, κατέστη σαφές ότι κατά τη σύναψη μιας δανειακής σύμβασης (στεγαστικό δάνειο) με την πρόβλεψη του όρου της κατάθεσης του ποσού του δανείου σε δεσμευμένο λογαριασμό ο καταναλωτής- δανειολήπτης λαμβάνει σταδιακά το ποσό του δανείου (π.χ. στα επισκευαστικά δάνεια ανάλογα με την πρόοδο των οικοδομικών εργασιών και κατόπιν έγκρισης μηχανικού της τράπεζας), υποχρεούται όμως να καταβάλει στην Τράπεζα το αντίτιμο για τη λήψη του δανείου, δηλ. τον τόκο, ο οποίος αφορά στο σύνολο του κεφαλαίου για το οποίο ελήφθη το δάνειο. Έτσι, ενώ το σύνολο του ποσού απεικονίζεται λογιστικά σ'ένα τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα του δανειολήπτη, στην πραγματικότητα αυτό βρίσκεται στη διάθεση της εναγομένης η οποία μπορεί να το χρησιμοποιεί κατ'αρέσκεια. Όμως ο δανειολήπτης θα πρέπει να καταβάλει τόκο για όλο το ποσό που αντιστοιχεί στο κεφάλαιο του δανείου από την στιγμή της υπογραφής της δανειακής σύμβασης, χωρίς όμως να έχει αυτό στην διάθεσή του. Άλλωστε, τα όσα ισχυρίζεται η Τράπεζα περί δήθεν δεύτερης εναλλακτικής δυνατότητας, σταδιακής εκταμίευσης του ποσού του δανείου και κατ' επέκταση σταδιακής έναρξης της αποπληρωμής του, δεν επαρκούν για την δικαιολόγηση του ως άνω ελεγχόμενου ΓΟΣ διότι και πάλι αυτός συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά των μονομερώς προδιατυπωμένων συμβατικών ορών, όπως αυτά αναπτύχθηκαν στην ανωτέρω μείζονα σκέψη, και περαιτέρω η εναγομένη αποκρύπτει το γεγονός ότι η παρεχόμενη δεύτερη εναλλακτική δυνατότητα δεν αφορά όλους τους τύπους στεγαστικών δανείων αλλά μόνο σε συγκεκριμένα τραπεζικά προϊόντα (π.χ. διαφοροποιήσεις ανάλογα με το αν το δάνειο θα ληφθεί σε ξένο νόμισμα ή ευρώ κτλ.). Εξάλλου, ο ισχυρισμός της

εναγομένης ότι το ποσό του δανείου με την κατάθεση του σε δεσμευμένο έστω τραπεζικό λογαριασμό του δανειολήπτη επιφέρει επιτόκιο καταθετικού λογαριασμού είναι απορριπτέος ως αβάσιμος καθόσον το συγκεκριμένο επιτόκιο είναι υποπολλαπλάσιο του επιτοκίου του δανείου και η ωφέλεια αυτή του δανειολήπτη δεν μπορεί να συμψηφιστεί με το κέρδος που αποκομίζει η Τράπεζα με το να έχει στη διάθεσή της το κεφάλαιο του δανείου κατά το μέρος που αυτό είναι δεσμευμένο. Ενόψει των ανωτέρω κρίνεται ότι ο ελεγχόμενος ΓΟΣ διαταράσσει την ισορροπία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων σε βάρος του καταναλωτή, χωρίς επαρκή και εύλογη αιτία αποκλίνει από ουσιώδεις και βασικές αξιολογήσεις του ενδοτικού δικαίου, δηλαδή από τις τυπικές και συναλλακτικά δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη και ως τέτοιος κρίνεται καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος. Ο σχετικός ισχυρισμός του ενάγοντος ότι πρέπει η εναγόμενη Τράπεζα να παύσει να χρησιμοποιεί τον σχετικό ΓΟΣ κρίνεται βάσιμος και σαν τέτοιος πρέπει να γίνει δεκτός.

Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω εκτεθέντων, κατά το μέρος που η υπό κρίση αγωγή κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή, ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη και να απαγορευτεί στην εναγομένη Τράπεζα να διατυπώνει και να χρησιμοποιεί τους προαναφερόμενους στην παρούσα απόφαση γενικούς όρους συναλλαγών (ΓΟΣ), που κρίθηκαν παράνομοι και καταχρηστικοί και σαν τέτοιοι άκυροι κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στο διατακτικό της παρούσας. Περαιτέρω, πρέπει να απειληθεί σε βάρος της εναγομένης Τράπεζας χρηματική ποινή, ύψους τριών χιλιάδων (3.000) €, για κάθε παράβαση της απαγορευτικής χρήσης των παραπάνω καταχρηστικών όρων. Όσον αφορά το αίτημα για την κήρυξη της παρούσας Απόφασης προσωρινά εκτελεστή ως προς τις αμέσως ανωτέρω διατάξεις της, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που επιβάλλουν την προσωρινή εκτελεστότητα, και συνεπώς το εν λόγω αίτημα πρέπει να απορριφθεί. Εξάλλου, όπως προεκτέθηκε στη μείζονα σκέψη της παρούσας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 9 στοιχ. β' του Ν. 2251/1994, οι ενώσεις καταναλωτών, με τη συλλογική αγωγή, μπορούν να ζητήσουν την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. Η συγκεκριμένη επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης μπορεί να ζητηθεί από τις ενώσεις καταναλωτών όχι για αποκαταστατικούς σκοπούς, αλλά διότι οι ενώσεις καταναλωτών ενεργούν στη συλλογική αγωγή ως εκφραστές του κοινού καταναλωτικού συμφέροντος (βλ. Στ.

Ματθία, Η νομική φύση και τα αποτελέσματα της συλλογικής αγωγής, ΕλλΔνη. (38).
1) Άλλωστε, η διατύπωση του νόμου στο άρθρο 10 παρ. 9 («Ενώσεις καταναλωτών ... μπορούν να ασκούν κάθε είδους αγωγή για την προστασία των γενικότερων συμφερόντων του καταναλωτικού κοινού»), τα κριτήρια του νόμου για την επιδίκαση της χρηματικής ικανοποίησης στο άρθρο 10 παρ. 9 στοιχ. β' (δεν προβάλλεται η ηθική μείωση της ένωσης αυτής αλλά «η ένταση της προσβολής της έννομης τάξης» και «οι ανάγκες γενικής και ειδικής πρόληψης») και το γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 13, «χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης παρέχεται μόνο μία φορά» και το ότι « το επιδικαζόμενο ποσό διατίθεται [όχι υπέρ της ένωσης καταναλωτών αλλά] για κοινωφελείς σκοπούς» [βλ Στ. Ματθία ο.π] επεξηγούν και τον κυρωτικό και αποκαταστατικό χαρακτήρα της χρηματικής ικανοποίησης (βλ. ΠΠρΑθ 2411/1997, Αρμ. 1998. 808). Σύμφωνα με τα παραπάνω, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η εναγομένη οφείλει να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) Ε, ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης το οποίο (ποσό) ορίζεται αφού ληφθεί υπόψη η ένταση της προσβολής της έννομης τάξης, το μέγεθος της επιχείρησης της εναγομένης, ο κύκλος των εργασιών της τελευταίας, καθώς και οι ανάγκες της γενικής και ειδικής πρόληψης (άρθρο 10 παρ. 9 εδ. β' του Ν. 2251/1994). Εξάλλου, τα δικαστικά έξοδα του ενάγοντος θα επιβληθούν σε βάρος της εναγομένης σύμφωνα με το σχετικό αίτημα, μειωμένα όμως κατά το μέρος που η αγωγή απορρίφθηκε (άρθρο 178 παρ. 1, 191 παρ. 2 σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 741 του ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρουσίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

(...)

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ στην εναγομένη «ΤΡΑΠΕΖΑ ... Α.Ε.» να χρησιμοποιεί στις συμβάσεις που συνάπτει με τους καταναλωτές πελάτες της, τους παρακάτω γενικούς όρους συναλλαγών:

- 1) Τον ΓΟΣ που εμπεριέχεται στο σχετικό κατάλογο προμηθειών, με το χαρακτηρισμό «Έξοδα Κινήσεων Λογαριασμών (Αναλήψεις, Καταθέσεις Μετρητών ή και Επιταγών στα Ταμεία)» σε «Λογαριασμούς Ευρώ Ταμειυτηρίου ή Τρεχούμενους» και επιβάλλει για την κάθε κίνηση λογαριασμού ταμειυτηρίου ή τρεχούμενου που αφορά ανάληψη ή κατάθεση

μετρητών ή κατάθεση επιταγής στα Ταμεία προμήθεια ποσού 0,80 Ε ανά συναλλαγή όταν οι κινήσεις είναι περισσότερες από τέσσερις (4) το μήνα και ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο έως 1.500 Ε ή περισσότερες από έξι(6) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 1.500,01 Ε έως 30.000 Ε ή περισσότερες από είκοσι (20) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μέσο μηνιαίο υπόλοιπο από 30.000,01 Ε έως 100.000 Ε ή περισσότερες από πενήντα (50) το μήνα όταν ο λογαριασμός έχει μηνιαίο υπόλοιπο από 100.000,01 έως 200.000 Ε,

- 2) Τον ΓΟΣ που εμπεριέχεται στο τιμολόγιό της και περιγράφεται ως «προμήθεια κατάθεσης μετρητών υπέρ τρίτων με καταχώρηση ειδικών οδηγιών» και επιβάλλει στον καταναλωτή που καταθέτει στα καταστήματά της μετρητά ευρώ σε λογαριασμό που διατηρεί τρίτος σ' αυτή προμήθεια κατάθεσης μετρητών ύψους 1,40 Ε,
- 3) Τον ΓΟΣ που εμπεριέχεται στις δανειακές συμβάσεις (στεγαστικά δάνεια) που συνάπτει η εναγομένη με τους καταναλωτές και ο οποίος προβλέπει την κατάθεση του προϊόντος του δανείου σε δεσμευμένο λογαριασμό του Οφειλέτη στην Τράπεζα και τη σταδιακή αποδέσμευση αυτού με την ταυτόχρονη όμως καταβολή τόκου εκ μέρους του οφειλέτη-καταναλωτή για το σύνολο του ποσού του δανείου και όχι για το μέρος αυτού το οποίο βρίσκεται στη διάθεσή του.

ΑΠΕΙΛΕΙ σε βάρος της εναγομένης χρηματική ποινή, ύψους τριών χιλιάδων (3.000 Ε), για κάθε παράβαση της απαγορευτικής χρήσης των ανωτέρω γενικών όρων συναλλαγών των επιδίκων συμβάσεων στεγαστικού δανείου.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η εναγομένη οφείλει να καταβάλει στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) Ε.

ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ σε βάρος της εναγομένης μέρος των δικαστικών εξόδων της ενάγουσας, το ύψος των οποίων καθορίζει στο συνολικό ποσό των εξακοσίων (600) Ε.